

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU – 4101-07-03/2013

P/13/018

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/13/018 Przygotowanie wybranych gmin do wprowadzenia nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie

Kontroler Katarzyna Durakiewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 85625 z dnia 1 lipca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka, w której przeprowadzono kontrolę Urząd Miejski w Bychawie (zwany dalej: Urzędem),
ul. Partyzantów 1, 23-100 Bychawa

Kierownik jednostki kontrolowanej Janusz Urban, Burmistrz Bychawy

(dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ przygotowanie Gminy Bychawa do wprowadzenia nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi².

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia:

- uregulowanie zagadnień związanych z gospodarowaniem odpadami poprzez wprowadzenie prawa lokalnego dotyczącego organizacji gospodarowania odpadami,
- rzetelne prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności związanych z selektywnym zbieraniem odpadów,
- zastosowanie trybu przetargu nieograniczonego w celu wyłonienia podmiotu odbierającego odpady komunalne,
- prawidłowe przygotowanie pod względem organizacyjnym Urzędu do wdrożenia nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- nieutworzenia na terenie Gminy punktu selektywnego odbierania odpadów komunalnych,
- nieprzedłożenia Radzie Miejskiej w Bychawie projektów uchwał dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi w terminie umożliwiającym ich podjęcie do 31 grudnia 2012 r.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2013 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja pracy w urzędzie gminy związana z gospodarowaniem odpadami komunalnymi oraz wywiązanie się z obowiązku przeprowadzenia kampanii informacyjnej na temat praw i obowiązków właścicieli nieruchomości w zakresie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi

Opis stanu faktycznego

Urząd był właściwie przygotowany pod względem organizacyjnym do wdrożenia nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu³ zadania związane z utrzymaniem czystości i porządku wykonywał Wydział Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej (WGPIK), a do zadań Wydziału Finansowego (WF) należało: utworzenie i aktualizacja bazy danych właścicieli nieruchomości zamieszkałych, weryfikacja i wprowadzanie do systemu informatycznego deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, a także księgowanie oraz prowadzenie dokumentacji dla potrzeb wymiaru i poboru opłaty.

Zadania związane z gospodarowaniem odpadami realizowało dwóch pracowników Urzędu, którzy posiadali pisemne zakresy obowiązków adekwatne do faktycznie wykonywanych czynności, a także odpowiednie kwalifikacje (osoba zatrudniona w WGPIK ukończyła studia na kierunku ochrony środowiska, a pracownik WF - studia na kierunku ekonomia).

(dowód: akta kontroli str. 4-10, 16-31)

Pracownicy Urzędu rzetelnie prowadzili działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi, o których mowa w art. 3 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach⁴ (zwanej dalej: „u.c.p.g.”). Działania te rozpoczęły się w lutym 2013 r. i polegały na:

- 1) przekazywaniu ulotek o nowym systemie opłat za odpady komunalne i zasadach segregacji odpadów, ulotki były wręczane w siedzibie Urzędu (przy składaniu deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi) i na terenie planowanego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (przy wydawaniu pojemników na odpady komunalne),
- 2) organizowaniu spotkań z mieszkańcami (w okresie od 18 lutego do 25 marca 2013 r. odbyło się 28 zebrań), na których Burmistrz lub Zastępca Burmistrza omawiali zagadnienia związane z nowym systemem gospodarowania odpadami, w tym prowadzono akcję informacyjną i edukacyjną dotyczącą segregowania odpadów,
- 3) zamieszczeniu artykułów w gazecie „Głos Ziemi Bychawskiej”, w tym między innymi: „Koniec życia w niepewności – rada uchwaliła stawki opłat za śmieci” (04/2013), „Początek segregacji śmieci w naszej gminie” (05/2013),
- 4) bieżącym udzielaniu wyjaśnień i informacji przez pracowników i stażystów WGPIK oraz pracowników Punktu Obsługi Interesanta (ogółem 14 osób),
- 5) zamieszczeniu informacji na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Bychawie,
- 6) skierowaniu w kwietniu 2013 r. pisma do właścicieli nieruchomości informującego o wprowadzeniu nowych zasad gospodarowania odpadami oraz o obowiązku

³ Zarządzenia Burmistrza Bychawy: Nr 50 z 20 października 2011 r., Nr 28 z 5 czerwca 2013 r.

⁴ Dz.U. z 2012 r., poz. 391 ze zm.

złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,

- 7) odczytywaniu w kościołach ogłoszenia Burmistrza Bychawy o obowiązku złożenia deklaracji i możliwości odbioru pojemnika na odpady „frakcji mokrej”.

Nauczyciele z terenu Gminy brali udział w opracowaniu wniosku o dotację na zadanie z zakresu edukacji ekologicznej „Dbam o swoje miejsce na ziemi” obejmujące tematykę segregacji odpadów komunalnych (wniosek nie uzyskał dofinansowania).

Gmina wywiązała się z obowiązku udostępnienia na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty (tablica ogłoszeń w Urzędzie) informacji wymienionych w art. 3 ust. 2 pkt 9 u.c.p.g.

Na terenie Gminy Bychawa systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęto wszystkich właścicieli nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy.

(dowód: akta kontroli str. 31, 46-70, 134-135)

W uchwale Nr XXVII/180/2013 Rady Miejskiej w Bychawie z 28 lutego 2013 r. wyznaczono punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK). Zaplanowano, że PSZOK powstanie na terenie Bychawskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o.⁵ (BPK Sp. z o.o.) i jego prowadzenie zostanie zlecone tej Spółce. BPK Sp. z o.o. w kwietniu 2013 r. zwróciła się z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia w zakresie adaptacji istniejących budynków warsztatowo – garażowych na PSZOK (procedurę środowiskową planuje się zakończyć 20 sierpnia 2013 r.).

Na stronie internetowej Urzędu poinformowano właścicieli nieruchomości, że:

- PSZOK będzie prowadzony przez BPK Sp. z o.o. przy ul. Budnego 6A w Bychawie (wskazano dni tygodnia i godziny przyjmowania odpadów),
- do PSZOK, w zamian za uiszczoną opłatę, będzie można dostarczyć odpady (w tym: odpady komunalne ulegające biodegradacji, odpady zielone, przeterminowane leki, chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe, zużyte opony, popiół).

Według informacji przekazanej przez Burmistrza Bychawy, na terenie Spółki do 1 lipca 2013 r. funkcjonowała sortownia odpadów oraz gromadzono „elektrośmieci” i odpady wielkogabarytowe. Istniejące budynki magazynowe zostały wyremontowane i zaadaptowane na potrzeby PSZOK, a mieszkańcy mogą dostarczać tam odpady (do 22 lipca 2013 r. były to przypadki sporadyczne), 1 września 2013 r. zostanie podpisana umowa na prowadzenie PSZOK przez Spółkę.

(dowód: akta kontroli str. 43-44, 48, 145-170)

Na terenie Gminy nie funkcjonuje regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych. Gmina jest członkiem Celowego Związku Gmin „PROEKOB” prowadzącego budowę odpowiedniej instalacji w Bełżycach. Do czasu jej uruchomienia odpady są przyjmowane przez Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. w Kraśniku.

(dowód: akta kontroli str. 48, 181-184)

Gmina przygotowała w grudniu 2012 r. analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi, która zawierała informacje wymienione w art. 3 ust. 2 pkt 10 u.c.p.g. Wykonanie analizy, opracowanie modelu funkcjonowania nowego systemu oraz

⁵ 100% udziałów posiadała Gmina Bychawa.

przygotowanie projektów uchwał zlecono Lubelskiej Fundacji Inicjatyw Ekologicznych z siedzibą w Kraśniku (umowa o wartości 4.305 zł).

Dokument ten opisywał dotychczasowy system gospodarowania odpadami, w tym zawierał dane o kosztach odbioru odpadów (2012 r. - 394.885 zł), podmiocie odbierającym odpady (BPK Sp. z o.o.), sposobie gromadzenia i odbioru odpadów (np. do zbiórki odpadów na obszarze wiejskim wykorzystywano kontenery, do których mieszkańcy we własnym zakresie dostarczali odpady). W analizie stwierdzono, że dotychczasowe opłaty były niskie i nie będą w stanie pokryć kosztów funkcjonowania nowego systemu, ponieważ miesięczna stawka opłaty na jednego mieszkańca wynosiła 2,69 zł (odbiór nieselektywny) oraz 1,89 zł (odbiór selektywny). W dokumencie przedstawiono propozycję nowego modelu gospodarki odpadami komunalnymi, w tym między innymi dotyczące objęcia mieszkańców selektywną zbiórką odpadów, zorganizowania punktu selektywnego zbierania odpadów.

Ustalone od 1 lipca 2013 r. miesięczne stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi od jednego mieszkańca (12 zł oraz 6 zł) były wyższe od stawek obowiązujących do 30 czerwca 2013 r. w przypadku odpadów:

- zbieranych i odbieranych w sposób nieselektywny o 9,31 zł (tj. o 346 %),
- zbieranych i odbieranych w sposób selektywny o 4,11 zł (tj. o 217 %).

Wzrost wysokości opłat wynikał z obliczeń prognozowanych kosztów funkcjonowania nowego systemu, do których zaliczono koszty odbioru i zagospodarowania odpadów (840.520 zł), a także koszty administracyjne (ok. 95.000 zł) i funkcjonowania PSZOK (30.000 zł). Od 1 lipca 2013 r. koszty odbioru odpadów wzrosły z powodu zwiększenia częstotliwości ich odbioru oraz ze względu na dojazd do poszczególnych nieruchomości na obszarze wiejskim (dotychczas mieszkańcy we własnym zakresie dostarczali odpady do kontenerów). Ponadto na terenie miasta w zabudowie jednorodzinnej dodano indywidualany odbiór odpadów segregowanych (poprzednio mieszkańcy sami dostarczali „frakcję suchą” do pojemników ustawionych na terenie miasta).

(dowód: akta kontroli str. 41, 71-86, 171)

W Urzędzie wprowadzono program informatyczny „Ewidencja gospodarowania odpadami” wspomagający zarządzanie nowym systemem odpadami komunalnymi. Wydatki na zakup modułu do działającego systemu „Podatki” firmy MIKROBIT wyniosły 2.327 zł. Program ten pozwalał na ewidencjonowanie składanych deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, rejestrowanie przypisów i wpłat, sporządzanie sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami.

(dowód: akta kontroli str. 101)

W okresie od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2013 na przygotowania do wprowadzenia nowego systemu odbioru odpadów komunalnych poniesiono wydatki w wysokości 10.677 zł, w tym na: szkolenia (2.650 zł), wynagrodzenie pracownika WF (1.395 zł), analizy (4.305 zł), zakup programu (2.327 zł). Nie korzystano ze wsparcia finansowego Ministerstwa Ochrony Środowiska w zakresie wprowadzania nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

(dowód: akta kontroli str. 133, 140)

Z informacji przekazanej przez Naczelnika WGPIK wynikało, że w Urzędzie wystąpiły trudności przy wdrażaniu nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Dotyczyły one między innymi:

- odbioru w II kwartale 2013 r. dwukrotnie zwiększonej ilości odpadów ze względu na pozbywanie się odpadów przez mieszkańców przed wejściem nowego

- systemu (na obszarze wiejskim nie obowiązywał indywidualny sposób odbioru odpadów, mieszkańcy korzystali z ogólnodostępnych kontenerów),
- organizacji odbioru odpadów ze względu na położenie nieruchomości oddalonych od dostępnych dróg (problemy z odnalezieniem nieruchomości przez podmiot odbierający odpady),
 - technicznych warunków odbioru związanych z niewystarczającą infrastrukturą drogową uniemożliwiającą dojazd do nieruchomości (67% dróg gminnych posiada nawierzchnie gruntowe).

Burmistrz Bychawy wydał ogłoszenie (zamieszczone na stronie internetowej, przekazane sołtysom, odczytane w kościołach), w którym zobowiązał mieszkańców do zbierania odpadów na terenie swojej nieruchomości, wystawiania odpadów w miejscu, do którego możliwy jest dojazd samochodów oraz do zaprzestania wywożenia odpadów w miejsca poprzedniej lokalizacji kontenerów.

(dowód: akta kontroli str. 137-141)

Pracownicy WGPiK oraz WF uczestniczyli ogółem w czterech szkoleniach: „Gospodarka odpadami w gminie po nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach”, „Nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi – zasady wdrażania i pobierania opłaty za odbiór odpadów przez gminy”, „Ogólnopolski program szkoleń wspierających wdrożenie nowego systemu gospodarki odpadami”, „Nowy system gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce”. Według pracowników, szkolenia te były przydatne i ułatwiły zapoznanie się z problematyką gospodarki odpadami, dostęp do materiałów i wzorów dokumentów, a także umożliwiły uzyskanie wyjaśnień od osób prowadzących oraz wymianę doświadczeń między uczestnikami.

(dowód: akta kontroli str. 31, 137, 140)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieutworzeniu w Gminie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK), co naruszało przepisy art. 3 ust. 2 pkt 6 u.c.p.g.

Z wyjaśnień Burmistrza Bychawy wynika, że nie utworzono PSZOK (nie zawarto pisemnej odpłatnej umowy z BPK Sp. z o.o. na jego prowadzenie) ze względu na trwającą procedurę dotyczącą wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

(dowód: akta kontroli str. 143-149)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości organizację pracy związaną z gospodarowaniem odpadami komunalnymi oraz wywiązywanie się z obowiązku przeprowadzenia kampanii informacyjnej na temat praw i obowiązków właścicieli nieruchomości w zakresie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.

2. Organizacja odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, w tym uchwalanie prawa lokalnego dotyczącego organizacji gospodarowania odpadami

Opis stanu
faktycznego

Stosownie do art. 4 ust. 1 u.c.p.g. Rada Miejska w Bychawie, po zasięgnięciu opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lublinie, uchwaliła nowy „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Bychawa” (uchwała Nr XXVI/179/2013 z dnia 28 lutego 2013 r.). Regulamin określał szczegółowe

zasady utrzymania czystości i porządku, które zostały wymienione w art. 4 ust. 2 u.c.p.g.

Rada Miejska dostosowała Regulamin do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami w terminie 7 miesięcy od uchwalenia tego planu⁶, tj. z opóźnieniem miesiąca w stosunku do terminu wskazanego w art. 4 ust. 3 u.c.p.g. Projekt uchwały przedłożono Radzie w styczniu 2013 r. (w dacie umożliwiającej terminowe podjęcie uchwały). Burmistrz Bychawy wyjaśnił, że projekt uchwały został wycofany z porządku obrad ze względu na trwające prace nad nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

(dowód: akta kontroli str. 32-37, 143-144, 173-174)

Rada Miejska w Bychawie podjęła uchwały, o których mowa w art. 6k ust. 1, art. 6l, art. 6n ust. 1 i art. 6r ust. 3 u.c.p.g.

1. W uchwale Nr XXVI/180/2013 r. (28 lutego 2013) ustanowiono szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów. Ww. uchwale, zgodnie z art. 6r ust. 3 u.c.p.g., określono ilość odpadów komunalnych odbieranych od właściciela nieruchomości, częstotliwość ich odbierania oraz sposób świadczenia usług przez PSZOK. (w tym zapisano, że w zamian za uiszczoną przez właścicieli opłatę za gospodarowanie odpadami do punktu można dostarczyć określone rodzaje odpadów). W sprawie sposobu dokumentowania uiszczenia opłaty Burmistrz stwierdził, że szczegółowe zapisy zostaną ujęte w regulaminie opracowanym przez podmiot prowadzący PSZOK.
2. W uchwale Nr XXVII/186/2013 (21 marca 2013 r.) określono wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy. Wzór deklaracji, zgodnie z art. 6n ust. 1 u.c.p.g, zawierał objaśnienia dotyczące sposobu jej wypełnienia, informację o terminach i miejscu jej składania oraz pouczenie, że deklaracja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego. Deklaracja zawierała: dane osoby fizycznej składającego deklarację (imię i nazwisko, numer PESEL, adres zamieszkania, adres nieruchomości, na której powstają odpady komunalne), informacje o wysokości opłaty (oświadczenie o zbieraniu odpadów w sposób selektywny lub nieselektywny, oświadczenie o liczbie mieszkańców zajmującej daną nieruchomość, wyliczenie miesięcznej i kwartalnej opłaty), informację o lokalizacji pojemników na odpady komunalne oraz podpis składającego deklarację. Wzór deklaracji nie wymagał podawania danych osobowych o rodzicach właściciela nieruchomości oraz składania dokumentów. W uchwale określono warunki i tryb składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Deklaracja o wysokości opłaty była dostępna na stronie internetowej i w siedzibie Urzędu, deklaracje doręczano także za pośrednictwem sołtysów, pracowników i stażystów oraz wysyłano pocztą.
3. W uchwale Nr XXVII/184/2013 (21 marca 2013 r.) dokonano wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości tej opłaty (12 zł miesięcznie od jednego mieszkańca w przypadku zbierania i odbierania odpadów w sposób nieselektywny oraz 6 zł za odbiór selektywny). W Gminie nie wprowadzono ulg przy ustalaniu wysokości opłat.
4. W uchwale Nr XXVII/185/2013 (21 marca 2013 r.) określono termin, częstotliwość i tryb uiszczania opłaty za zagospodarowanie odpadami komunalnymi.

(dowód: akta kontroli str. 38-44, 144)

⁶ Uchwała Nr XXIV/396/2012 Sejmiku Województwa Lubelskiego z 30 lipca 2012 r. „Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2017”.

Stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi została wyliczona w dokumencie „Analiza istniejącego systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Bychawa” na podstawie planowanych kosztów: odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, a także tworzenia i utrzymania PSZOK oraz obsługi administracyjnej. Proponowana w ww. dokumencie stawka opłaty za gospodarowanie odpadami (ok. 8 zł miesięcznie od jednego mieszkańca za odbiór selektywny) uwzględniała liczbę mieszkańców, ilość wytwarzanych odpadów, koszty funkcjonowania systemu, tj. elementy wskazane w art. 6k ust. 2 pkt 1-3 u.c.p.g.

Burmistrz Bychawy przygotował projekt uchwały ustalającej wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w kwocie 8 zł (odbiór selektywny) oraz 14 zł (odbiór nieselektywny) i taki projekt przedłożył Radzie Miejskiej w marcu 2013 r. Na posiedzeniu Komisji ds. Komunalnych i Mieszkaniowych zaproponowano zmniejszenie stawki opłaty do 7 zł. Na sesji Rady Miejskiej w dniu 21 marca 2013 r. (uchwała Nr XXVII/184/2013) obniżono stawki opłaty odpowiednio do 6 zł i 12 zł.

(dowód: akta kontroli str. 41, 75-100)

Projekty uchwał, o których mowa w art. 6k ust. 1, art. 6l, art. 6n ust. 1 i art. 6r ust. 3 u.c.p.g., zostały opracowane w grudniu 2012 r. Burmistrz Bychawy przedstawił Radzie Miejskiej po raz pierwszy projekty uchwał w styczniu 2013 r.

Uchwały weszły w życie w kwietniu 2013 r., tj. w terminie określonym w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw⁷ (zwanej dalej: „ustawą o zmianie u.c.p.g”).

(dowód: akta kontroli str. 38-41, 137)

Zgodnie z art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁸, wszystkie wymienione uchwały Rady Miejskiej zostały przedłożone Wojewodzie Lubelskiemu w ciągu 7 dni od ich przyjęcia. Organ nadzoru nie wniósł żadnych uwag w zakresie ich zgodności z prawem. Uchwały Rady Miejskiej Nr 184, 185, 186 zostały także przekazane do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie, która nie zgłosiła uwag.

(dowód: akta kontroli str. 31)

W Urzędzie prowadzono ewidencję deklaracji składanych przez właścicieli nieruchomości. Do 30 czerwca 2013 r. wpłynęły 2.453 deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami (od 93 % właścicieli nieruchomości), w tym 2.402 dokumenty od osób fizycznych. W deklaracjach wykazano, że nieruchomości gminy Bychawa zamieszkiwało 9.996 osób. Do końca czerwca 2013 r. deklaracji nie złożyło 183 właścicieli nieruchomości (7 %). W 2.359 deklaracjach (96 % złożonych dokumentach) właściciele nieruchomości zadeklarowali selektywne zbieranie odpadów komunalnych.

Termin składania deklaracji w gminie Bychawa wyznaczono na 31 maja 2013 r. Terminowo do Urzędu wpłynęło 1.986 dokumentów. W czerwcu 2013 r. z opóźnieniem do 30 dni złożono 467 deklaracji. W dniach 24-26 czerwca 2013 r. wezwano właścicieli nieruchomości do złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania. W wyniku podjętych działań Urzędu właściciele nieruchomości od 1 do 19 lipca 2013 r. złożyli 95 deklaracji (z opóźnieniem do 49 dni od ustanowionego terminu).

Burmistrz Bychawy, stosownie do art. 6o u.c.p.g., podjął działania celem określenia opłaty za gospodarowanie odpadami wobec właścicieli, którzy nie złożyli deklaracji.

⁷ Dz.U. Nr 152, poz. 897 ze zm.

⁸ Dz. U. z 2013 r., poz. 594

(do 19 lipca 2013 r. wydał 30 postanowień o wszczęciu postępowania w sprawie określenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi).

(dowód: akta kontroli str. 129-135, 172)

W Gminie Bychawa ustalono rodzaj odpadów komunalnych podlegających segregowaniu i poinformowano o tym mieszkańców (np. poprzez publikacje w miejscowej gazecie, ulotki, internet, spotkania). Do frakcji suchej zaliczono: tworzywa sztuczne, szkło, papier i tekturę, metal i opakowania wielomateriałowe. Sporządzono katalog odpadów, których nie należy wrzucać do odpadów segregowanych frakcji suchej (np. opakowań po lekach, puszek po farbach i lakierach, butelek po olejach i smarach, sprzętu AGD, lamp jarzeniowych). Poinformowano właścicieli nieruchomości o możliwości dostarczenia do PSZOK odpadów ulegających biodegradacji, odpadów zielonych, przeterminowanych leków, chemikaliów, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i odpadów wielkogabarytowych, odpadów budowlanych i rozbiórkowych, zużytych opon.

(dowód: akta kontroli str. 46-66)

Badanie ankietowe przeprowadzone przez NIK na próbie 12 mieszkańców Gminy wykazało między innymi, że:

- dziewięć osób miało wiedzę o obowiązkach w związku z wejściem nowego systemu,
- informację o PSZOK posiadało 12 podmiotów, informację o podmiocie zbierającym zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny z gospodarstw domowych – siedem osób, a wiedzę na temat sposobu selekcjonowania odpadów – 11 ankietowanych,
- 11 mieszkańców znało nowe stawki opłat za odpady komunalne i było zadowolonych z jakości obsługi w Urzędzie w zakresie nowego systemu gospodarowania odpadami.

(dowód: akta kontroli str. 185-208)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieprzedłożeniu Radzie Miejskiej przez Burmistrza Bychawy projektów uchwał, o których mowa w art. 6k ust. 1, art. 6l, art. 6n ust. 1 i art. 6r ust. 3 u.c.p.g., w terminie umożliwiającym ich podjęcie do 31 grudnia 2012 r., co stanowiło naruszenie art. 10 ust. 1 ustawy o zmianie u.c.p.g.

Z wyjaśnień Burmistrza Bychawy wynika, że ww. uchwał nie przedłożono w dacie umożliwiającej terminowe ich podjęcie z powodu trwających prac nad nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i celem uniknięcia wprowadzania zmian w podjętych już uchwałach Rady (w tym ewentualnego ponownego składania deklaracji przez właścicieli nieruchomości). Dodatkowo Burmistrz Bychawy przekazał, że stanowisko Rady Miejskiej z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie nowej gospodarki odpadami w gminie, wyrażające brak aprobaty do rozwiązań znowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, nie dawało mu mandatu do podjęcia inicjatywy uchwałodawczej w grudniu 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 38-44, 74, 143-144, 173-180)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości organizację odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, w tym uchwalanie prawa lokalnego dotyczącego organizacji gospodarowania odpadami.

3. Wybór podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości

Opis stanu faktycznego

Stosownie do art. 6d ust. 1 u.c.p.g, Burmistrz zorganizował przetarg nieograniczony na usługę odbioru odpadów komunalnych dla całej Gminy (obszar nie był dzielony na sektory).

Przetarg „Odbiór odpadów komunalnych z terenu gminy Bychawa”, w którym wybrano wykonawcę, został ogłoszony 14 czerwca 2013 r. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia zawierała informacje wymagane w przepisach art. 36 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁹ oraz art. 6d ust. 4 u.c.p.g.

Do Urzędu wpłynęły trzy oferty od podmiotów, które nie były spółkami z udziałem gminy i nie były gminnymi jednostkami organizacyjnymi. W postępowaniu nie odrzucono ofert. Przedsiębiorcy biorący udział w przetargu spełniali wymóg określony w art. 9c ust. 1 u.c.p.g, tj. uzyskali wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, prowadzonego przez Burmistrza Bychawy. Kryterium wyboru wykonawcy była najniższa cena ofertowa.

Gmina Bychawa 28 czerwca 2013 r. zawarła umowę na odbieranie od właścicieli nieruchomości odpadów komunalnych z EKOLAND Sp. z o.o. z siedzibą w Kraśniku. Ustalono wynagrodzenie ryczałtowe na odbiór odpadów komunalnych za okres od 1 lipca 2013 r. do 31 grudnia 2014 r. w wysokości 579.312 zł (płatne miesięcznie w kwocie 32.184 zł). W umowie nie przewidziano wniesienia należytego zabezpieczenia wykonania zobowiązania.

Według wyjaśnień Naczelnika WGPIK, w Urzędzie nie wystąpiły trudności i problemy związane z organizowaniem przetargu na odbiór odpadów komunalnych.
(dowód: akta kontroli str. 102-128, 139)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie zastosowanie trybu przetargu nieograniczonego w celu wyboru podmiotu odbierającego odpady.

4. Ewidencjonowanie skarg w zakresie spraw dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi

Opis stanu faktycznego

Skargi i wnioski składane do Urzędu były rejestrowane oraz przechowywane w sposób określony w art. 254 k.p.a. Prowadzenie rejestru skarg i wniosków należało do obowiązków pracowników Wydziału Oświaty, Spraw Społecznych i Organizacyjnych. W okresie objętym kontrolą do rejestru wpisano osiem skarg. Skargi te nie dotyczyły nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.
(dowód: akta kontroli str. 11-15)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Burmistrz Bychawy zapewnił kontrolę przebiegu i terminów załatwiania skarg i wniosków wpływających do Urzędu.

⁹ Dz.U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 ze zm.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁰, wnosi o utworzenie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie gminy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia sierpnia 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie

Kontroler
Katarzyna Durakiewicz
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Adam Pęziół

.....
podpis

.....
podpis

¹⁰ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.